

Narodni List

Glasiło narodne stranke za Štajersko.

Izhaja vsak petek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja i. t. d.) je pošiljati na naslov: «Narodni List» v Celju. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine proste. — Stane do novega leta 1 K.

Oglasi se računajo trislojna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za enkrat, dvakrat, ozir. trikrat, za večkrat znatno znižane cene. Plačevati je pristojbine za oglase po pošti na naslov: «Narodni List» v Celju. — Osebna obvestila je dobiti pri V. Spindlerju v Celju, Graben 5.

Narodna stranka in kmečka zveza.

Kar smo v prvi številki «Narodnega Lista» rekli, se je že izkazalo kot resnično. Rekli smo, da narodna stranka Slovincem ne bode nič škodovala, ampak samo koristila, ker se bode šele sedaj začelo pravo narodno življenje in narodno delo in ker bodo tudi nasprotniki narodne stranke začeli delovati iz strahu, da bi ne prišli ob vpliv. In res, v enem samem mesecu so se na treh shodih Sp. Štajerskega, in sicer v Konjicah, v Št. Lenartu nad Laškim in na Velikem Kamnu pri Rajhenburgu, storili sklepi, da se mora ustanoviti zveza štajerskih slovenskih kmetov. «Slov. Gospodar», čegar izdajatelji so te sklepe naročili, je pa kar ves pijan od veselja, da se bode kmalu ustanovila kmečka zveza. In mi? Tudi mi smo veseli tega našega uspeha! Cela leta so gospodje okoli «Slov. Gospodarja» ležali na medvedjih kožah, sedaj smo jih pa vendar mi iz spanja vzbudili.

Kakšna bode torej kmečka zveza za Spodnje Štajersko, kaj bode imela opraviti, ali je dobra, ali ji bode narodna stranka in nje časnik nasprotoval?

Če na zadnje vprašanje najprej odgovorimo, omenimo, da bode konečno o tem vprašanju sicer razsodil shod zaupnih mož narodne stranke za Štajersko, vendar damo začasno pojasnilo svojim somišljenikom že danes. Svarimo svoje prijatelje prav resno, da bi se kakorkoli protivili ustanovitvi napovedane kmečke zveze. Vsaka taka združitev utegne roditi dober sad v narodnem oziru. Kar se posebej našega časopisa tiče, nam je v prvi vrsti namen naše kmetško ljudstvo poučevati v gospodarskih in drugih zadevah. To so deloma že pokazale dosedajne številke našega lista in se bode to sčasoma še bolj razvidelo. Mi sami smo večinoma kmečki sinovi, ki smo pa imeli priliko, da smo se tudi po širnem svetu kaj novega učili. Mi pa ne smemo od tega, kar smo se učili, le sami korist imeti, ampak poskusiti moramo povzdigniti naše rojake kmete, delavce, trgovce in obrtnike, v kolikor moremo.

Že iz tega našega stališča se torej razvidi, da mi ne smemo biti nasprotniki kmečke zveze, če se bode res ustanovila. Ravno nasprotno, pristopiti moramo vsi kot člani v to zvezo in ji svoje moči posvetiti, da bode tudi res kot kmečka zveza svoj namen dosegla. Mi bodemo torej kmečko zvezo vzeli v okvir narodne stranke za Štajersko. Delovali bodemo splošno za koristi vseh spodnještajerskih Slovincem in ker so to večinoma kmetje, seveda največ za ta stan, ali bode združen ali ne v kmečki zvezi.

Pa kakšna bode ta kmečka zveza in kaj bode imela opraviti? «Slov. Gospodar» pravi, da mora biti na podlagi katoliške vere. To je pametna beseda, ako se s tem hoče reči, da bodo člani zveze pošteni katoličani. Pa vendar bode morala zveza gledati bolj na gospodarske zadeve nego na verouk. Kmečko zvezo v verskih rečeh že

imamo, namreč lavantinsko škofijo, v kateri so skoro vsi štajerski slovenski kmetje. In ta zveza je v verskih rečeh dobro urejena, ker ima mnogo župnij, kjer gospodje župniki in kaplani ljudstvo v veri poučujejo vsako nedeljo in še večkrat. Nimamo pa še kmečke zveze, kjer bi se gojile kmetške potrebe, kakor to današnji napredujoči čas zahteva. Kmečka zveza bode torej morala gledati na to, da bodo se vršila poučna predavanja o gospodarstvu, morala bode imeti lepo število potovalnih učiteljev, oskrbeti bode morala vsaj za silo poučne tečaje za kmetške sinove, na pr. zimske gospodarske šole. Kmečka zveza bode šla tudi kmetom na roko, da bodo zvedeli, kaj se v vsakem kraju priporoča sejati ali saditi, kako živino rediti. Skrbela bode za gospodarske razstave in za obisk in ogled dobrih kmetij. Zveza bode imela tudi svoja posvetovanja in shode in se bode na teh shodih govorilo o kmečkih potrebah in zahtevah nasproti poslancem. To in drugo bode torej imela opraviti kmečka zveza. Odločno pa svarimo zvezo in snovatelje kmetške zveze, da bi hoteli iz kmeta napraviti trgovca in špekulanta bolj nego kmeta. Kmet naj pusti konsumna društva, ktera so toliko štajerskih kmetov v nesrečo in celo v zapor pripravila. Kmet ostani pri svojem plugu. Taka bode kmečka zveza, če hočete, da bode res kmečka!

Toda ali bode smela narodna stranka sodelovati pri kmečki zvezi? Ali bode smel «Narodni List» o nji kaj govoriti? Kakor se da posnemati iz poročila o shodu v Velikem Kamnu in iz «Slov. Gospodarja», sta g. župnik Cerjak in «Slovenski Gospodar» odločno proti temu. Mi smo sicer izjavili, da je v naši narodni stranki prostor za vsakega, ki ima voljo za ozdravitev naših narodnih razmer delovati, «Slov. Gospodar» pa glede svoje kmečke zveze ni na enakem stališču. Proč vi učitelji, doktorji in drugi «frakarji», pojdite vi v mesta in trge pijančevat, pa pustite kmete, oziroma pustite kmete nam duhovnikom in našim ljudem! Tako nekako je smisel uvodnega članka zadnjega «Slov. Gospodarja.» Dragi slovenski kmetje, ali je to prav? Najboljši odgovor nam daje sedanji žalostni položaj na Ruskem. Sovražniki ruske države delajo z vsemi močmi za revolucijo in razpad te države. V prvi vrsti jim služi v ta namen neko skrivno društvo, takozvana črna banda, katero društvo ima nalogo pomoriti vse ruske dijake, učitelje, profesorje in drugo razumništvo. In zakaj to? Sovražniki Rusije prav dobro vedo, da bode revolucija šla čim dalje naprej, ako ljudstvo izgubi svoje dobre učitelje, rodoljubno dijaštvo in sploh izobražene može. Ravno isto velja tudi o slovenskih kmetih in njih lažnjivih prijateljih. Nahujskati vas hočejo Nemci in tudi «Slov. Gospodar» zoper vaše dijake, torej vaše sinove, ki vas ljubijo in vam dobro hočejo. Naščuvati vas hočejo zoper vaše učitelje, profesorje, zdravnike, uradnike, odvetnike. Ali je to dobro za slovenske kmete? Nikdar ne! Slovenski kmetje, sami od sebe vi ne morete napredovati. Poslušati morate tudi svoje bolj izobražene rojake, ki vas po svoji moči hočejo poučevati in voditi. Mi ne pravimo, da duhovnikov

ne bi smeli ljubiti in vbogati. Storite to v verskih rečeh, v gospodarskih in drugih rečeh pa poslušajte ne samo duhovnike, ampak tudi učitelje in druge izobražene rojake. Duhovnik v gospodarskih stvareh ne more vsega najboljšo razumeti. Učil se je sicer v gimnaziji nekaj praktičnih stvari, toda v bogoslovju je mnogo tega že spet pozabil, ker se je pripravljaval večinoma za svoj poklic.

Mi Slovinci pa imamo tudi posvetne može, ki o gospodarskih rečeh kaj razumejo. In ni res, da treba kmetu samo gospodarske stvari razumeti. Potrebuje pouka o različnih postavah, nadalje o občinskih zadevah, davkih, o nevarnih boleznih i. t. d. O tem bodo vas pa lahko poučili tudi vaši učitelji, uradniki, zdravniki i. t. d. V svojo kmečko zvezo bodete morali torej tudi zastopnike tu imenovanih poklicev sprejeti in ne jih po naročilu «Slov. Gospodarja» zaničevati. Mi pa tudi ne bodemo nikogar vprašali, ali bodemo smeli pri kmečki zvezi kaj govoriti, ampak se bode to moralo pripustiti. Vsi izobraženi kmetje so naši prijatelji in bodo postali člani narodne stranke za Štajersko in v družbi s temi bodemo mi imeli v prihodnje besedo pri vsakem narodnem gibanju na Spodnjem Štajerskem, tudi pri kmečki zvezi, in sicer v njeno korist.

Naprej torej v delu za splošno organizacijo štajerskih Slovincem! Kmečka zveza sme računati na krepko oporo pri narodni stranki, katera je sklep o ustanovitvi te zveze posredno povzročila. Narodna stranka pa bode tudi skrbno čuvala nad tem, da ne bodo gotovi krogi izrabljali kmečke zveze v strankarske politične namene.

Dopisi.

Sv. Križ nad Mariborom. Vsak človek ima svoje križe in težave; zakaj bi jih torej ne imeli zlasti oni ljudje, ki se zovejo Križančani. Kakor drugod, tako so tudi v okolici Sv. Križa uničeni stari vinogradni nasadi, nekdanji glavni viri dohodkov v tem kraju. Ker v zadnjih letih tudi sadje ni izdalo, so segli ljudje na gozde. Dannadan padajo drevesa pod udarci ostrih sekir in tako je zavladala svetloba, kjer je poprej gospodarila tema. A to ni ona svetloba, po kateri hrepeni današnji razumni svet; gozdove uničevati, les pa za neznatne vsote zabarantati, je še delo in moč teme.

Resnična potreba časa je bila ustanovitev bikorejske zadruga, ki pridno deluje ter skrbi za povzdigo živinoreje. Kozjaške krave sicer nekaj časa niso marale za mladega gornještajerskega bika-plemenjaka, ki si pa bo sčasoma gotovo pridobil «srca vseh».

Obilo težav povzročuje Križančanom sprava lesa in pridelkov, ker imajo dokaj zanemarjene, deloma tudi nerodno zgrajene ceste. Tu so senčnati in močvirnati kolovozi, koder se voz do osi pogrezne v blato, tam spet strmi in razdrapani klanci, po katerih ubogi voliček sopiha ter buli oči, neusmiljeni voznik pa ga še z bičem priganja in kriči nad njim kakor Pohorec, o kojem pravi Vodovnikov Juri: «Jirs, Vandj, Plaj, Muri, ga z gajžlo

Somišljeniki! „Narodni List“ naj roma od soseda do soseda!

nakuri, kanačja, hejc, hejc, boš mogo vleči!» Cestarja seveda nimajo. Glede cestne robote pa se hudomušni kmetje izgovarjajo, da ne vedo, ob kolikih je treba iti robotovat, ker se je «občinska ura» močno pokvarila in že par let ne kaže pravilno; zategadelj si občani žele, da bi končno obstala, kar bi jih baje manje motilo. Da se izognejo zadnjega in najhujšega klanca pod vasjo, so sklenili zgraditi novo občinsko cesto na južnem pobočju istega hriba; ker so se ravnali po reku: hitro pričeto je dvakrat prijeto, je bila prva četrtina ceste kmalu dogotovljena. Nekega lepega dne pa je začelo strašiti ondodne cestne delavce; prikazal se je namreč «sveti strah občine» in delavce pogнал. Od tega časa molči kronika o novi občinski cesti. Pravijo, da so krivi vsega tega «občinska ura» ter nekateri «purgari» in «purgarce», ki še v prosvetljenem 20. stoletju nočejo umeti, da so dobre ceste prvi pogoj dobremu prometu.

Pred nedavnim časom so se vršile občinske volitve, ki pa se bodo najbrž razveljavile. Ker «občinska ura» ni kazala točno, je nekaj volilcev zamudilo, večina pa celo izostala; in ker tudi žepne ure udov volilne komisije niso dobro tiktakale, je izostal volilni zapisnik, ker se res ni dalo vedeti, kedaj ga je treba pisati!

Vsled bolehnosti «obč. ure» se ne ve, kedaj je treba skleniti vsakoletne občinske račune, kedaj sestaviti nov proračun, plačati šolske doklade, izterjati cerkvenokonkurenčne prispevke itd. itd. «Frpantano» čudno pa je, da se občinske doklade vsikdar pravočasno «vzdignejo» in rekurzi pravočasno vlagajo. Čudno je tudi, da bije ta «jetična obč. ura» četrtinke na slovenski, ure pa na nemški zvon, iz katerega izvablja «frpantano» strene glasove.

Nekoč sem srečala dva muhasta kmeta, ki sta bila v živahnem medsebojnem pogovoru. Takoj se usedom enemu izmed njiju na ostrešek klobuka in prisluškujem. Govorila sta o vedno pričakovanem pogrebu «občinske glave na občinski uri». Pravila sta, da bodo zvonovi takrat tako-le peli: aja—tuja—žuža—maža—tuja—aja — — — Gospod župnik baje ne bodo sami vodili pogreba in vsled globokega sožalja.

Katera «gluha muha» bisi še zdaj upala reči, da križančani o križih in težavah nimajo duha ne sluha? Muha.

Z dravskega polja. Velike in premožne so fare na dravskem polju, Slivnica, Čirkovce, Sv. Lovrenc in Sv. Janž. Polja je dosti, travnikov tudi ne primanjkuje, gozdi, kar jih je v ravnini, obstojijo pač večidel le iz borovja, toda za kurjavo ima vsak boljši kmet dovolj lesa. Naši ljudje so pridni, delavni, šele v zadnjem času se hoče žganje pri nas vgnezditi. Vendar nikjer ni videti nobenega napredka; kmet obdeluje svojo zemljo še zmirom tako, kakor njegov praded, za travnike se briga samo takrat, ko jih kosi, po vrtilih je še vse premalo sadnega drevja. V Sv. Lovrencu je kmetijska podružnica. Naj bi izpolnjevala svojo nalogo, zbirala kmete k posvetovanjem, jih poučevala, napravljala shode tudi po sosednjih farah, naj bi klicala potovalne učitelje in druge strokovnjake, da bi se vendar enkrat ljudstvo predramilo. Kmet marsikje dela kakor «črna živina» in vendar bi njegovi dohodki lahko bili dvakrat, trikrat večji, ko bi začel umno in napredno gospodariti! Kmetje, kmetijskega pouka nam je treba, če hočemo, da ne bodo kmetije propapale. Prebirajmo časnike, povsod najdemo kako dobro zrno, ki nam bo koristilo; v «Gospodarskih naukih», ki jih je lani izdala družba sv. Mohorja, najdemo vse polno zlatih naukov, ravnajmo se po njih!

Ko bomo začeli napredovati v gospodarstvu, bo zavelo tudi na narodnem polju drugo življenje. Kmet se bo zavedal svojih pravic, izprevidel bo, da razni nemški trgovci niso njegovi dobrotniki in da delajo le tako dolgo dobro kupčijo pri njem, dokler je sam neizobražen. Ne bo se jim več klanjal, postal bo na svoji zemlji svoj gospod!

Iz Slovenskih goric se poroča, da so imeli tam prav bogato trgatvev, ker so meseca rožnika med deževjem škropili proti peronospori. Ta bolezen je imela letos najugodnejše vreme, kajti deževalo je že od 15. aprila do zadnjega t. m. 11krat, majnika 14 dni, a rožnika pa po 1—2 dnevnem

prenehanju celo 15 dni, torej skoz celi cvetni mesec, kar je najbolj zakrivilo razširjanje pogubne peronospore. Tudi julij t. l. ni bil za vinograde prav nič vreden, kajti ta je od 5. do 15. imel neprenehoma deževje, in sicer obilne nalive, ki so še to s peronosporo požrli, kar je junij pustil. Mesec avgust je spet imel 12 deževnih dni in september 11; pa škropljenje teh mesecev je imelo le za liste dober vspeh, med tem ko je bilo grozdje deloma izgubljeno. Vinogradniki, pozor! Če je junij deževen, naj se išče s strastjo prva priložnost lepega vremena, da se škropi, in sicer vsak teden najmanj enkrat z $1\frac{1}{2}\%$ galice, ali na polovnjak vode $4\frac{1}{2}$ kilogramov galice. Kadar je pa suho leto, bo pa zadostovalo samo dvakrat škropljenje. Zaradi gnojenja pa je dobro po 1. kopi ajdo sejati in pri 2. kopi podkopati zeleno, kar zemljo zelo rahlja in črno dela. Tako si lahko pomaga v strmini, kamor se težko drugo gnojilo spravljaja. Tukaj imamo vinogradnike, ki so po 10krat škropili in so imeli zelo polne gorice, a neki Sarnic je celo 20krat škropil, s čemur je dosegel, da ni bilo najti peronospore. Trgatev je pa bila silno bogata.

Iz dravinske doline. Zadnjič smo se pomenili o vinoreji. — Pojdimo danes za korak naprej in pokramljajmo nekoliko o sadjarstvu. Kako je s to panogo kmetijstva pri nas? Jaz pravim, da zelo slabo. Koliko zemlje je pri nas, kjer bi lahko uspevalo krasno sadno drevje ter prinašalo dober mošt, lepih denarcev in s tem obilo blagostanje. — Vsa, še tako skromen kmet si lahko določi nekaj kvadratnih sežnjev zemlje, kjer naseje pečke, si vzgoji divjake ter jih potem s pomočjo — ako že sam ne zna — moža, ki je cepljenja večč, spremeni v žlahtno sadno drevje. — Ako pa ne maraš doma imeti s tem toliko skrbi, pa kupi vsako spomlad nekaj «pevčnikov». — Denar, ki ga porabiš v to svrhu, se bode krasno obrestoval.

Glejmo krajine po srednjem Štajerskem in po Labodski dolini na Koroškem. Kakor vojaki, stoje po celih planjavah, gričih in holmih krasna bujna sadna drevesa, in kmet-lastnik se senči pod kronami njihovih vrhov, trkajoč na svojo polno mošnjo in blagostanje. Vem, kaj porečete na te besede. To le: «Če bi imel denar, bi še marsikaj napravil — tudi drevje nasadil». Počakajte malo, da tudi na to odgovorim!

V zgoraj navedenem, prvem slučaju sploh ni treba denarja, je treba samo potrpežljivosti, da iz semena zraste precej velik divjak, katerega se mora potem cepiti, v drugem slučaju pa rabiš zelo malo. «Zrno do zrna pogača». Vsako leto nekaj kronic in v par letih bode naša krasna dravinska dolina polna najzlahtnejšega sadnega drevja. — O tem še v prihodnje kaj pokramljamo!

Iz Trbovelj. Kako lepo, živo življenje je bilo še pred nedavnim časom v našem čilem »Pazniškem in delavskem podpornem društvu«! Nad 500 članov je štelo, vsak izmed teh je bil delavec in bil slovenski delavec, ki je čital mnogo ter bil dovteten za vse dobro in lepo. V novjšem času pa se je obrnilo nekoliko na slabše. Toda čujte, predragi mi delavci! Še imate svojo krasno godbo, svoj izvrstni tamburaški zbor, svoje bralno društvo! Iste moči, ki so trboveljsko delavstvo prej držale na višku, delujejo še sedaj. Oklenite se svojega društva, grejte svoja srca ob ognju njegovega ognjišča in bodite slovenski možje, ki ljubite napredek ki ljubite svoj rod! Pokažite, da ste možje naprednega duha in mišljenja!

Iz Brežic. V nedeljo, 11. t. m. se igra prvič na gledališkem odru v Brežicah veseloigra — enodejanka: «Sluga gosgoda poročnika». Spisal jo je znani in priljubljeni uprizoritelj šaljivih prizorov gosp. I. Holy v Brežicah. Igra ima mnogo humorja v sebi in je njeno dejanje jako srečno razpeljano. Isti dan se igra tudi «Brat Sokol». Tako bo torej Brežiški Sokol, ki je prevzel prireditvev Martinovega večera in omenjenih iger, nudil občinstvu mnoge raznolične zabave. Postavil bo najboljše igralske in pevske moči, in bo upamo rešil častno svojo nalogo. Isti večer bo tudi poskušnja letošnjega novokrščenca iz brežiškega vinogradeškega okoliša.

Če se je torej društvo, ki je v kratkem času mogočno vzbudilo po celem slovenskem Posavju

niže Zidanega mostu narodno zavest, odločilo, slovenskemu občinstvu tudi v družabnem dziru prirejati dosti dobre zabave, pričakuje tudi, da ga bodo vsi slovenski sloji iz Brežic in sosednjih krajev podpirali z obilnim obiskom pri njegovih prireditvah! Na svidenje na Martinovo nedeljo!

Iz trgovskih krogov.

Celje, dne 31. vinotoka 1906.

Trgovska in obrtna zbornica v Gradcu, v katere področje spada tudi slovenski del Štajerske, je imela dne 29. vinotoka 1906. občni zbor.

Sklenilo se je sledeče:

1. Proračun za leto 1907 znaša na potreščini 184157 K 06 v; v pokritje te potreščine se zviša letna doklada od 3 na 4 odstotke.

2. V proračun se vpstavi za zidanje uradnega zborničnega poslopja za prvo leto prispevek 10.000 K.

3. Zbornica odločno odklanja zvišanje poštnih, brzojavnih in telefonskih pristojbin.

4. Zbornica predlaga, da se naj obrestna mera za davčne in druge pristojbinske zamudne obresti zniža.

5. Na vprašanje obrtnega nadzornika se odgovarja, da zbornica ne ugovarja proti ustanovitvi gremija vseh protokoliranih trgovcev okraja Weitz s sedežem v Weitzu, dalje, da nima pomislekov proti ustanovitvi združne organizacije ostalih obrtnij v okraju Gleisdorf v tem smislu, da se ustanovi posebna skupina za obrti, ki se ne izvršujejo v stalnem lokalu (prodajalne) in posebna skupina za ostale trgovske obrti.

6. Ustanovitev strokovne zadruga čevljarjev za šoštanjski okraj se priporoča.

7. Sklene se, predlagati predsedstvom okrožnih sodišč v Mariboru in v Celju za sodnike-lajike sledeče gospode: za Maribor gg. Franc Frangesch, Alojz Mayer, Karol Soss, J. Halbärth, Karol Pirchan, J. Preschern, Gustav Scherbaum in Karol Wolf, za Celje pa gg. Jožef Jarmer, Jožef König, Jožef Makesch, Julius Rakusch, Hans Rischner Adolf Folger, Avgust Hofer in J. Egersdorfer.

Proti sklepom pod 3 in 4 nima slovensko trgovstvo in obrtništvo ničesar ugovarjati. Take sklepe so storili tudi drugi trgovski in obrtniški zastopi že prej, kakor se je oglasila graška zbornica. Sklep pod 5 nas ne briga ničesar, sklep pod 6 je samoobsebi umeven in je le priporočati, da se zadruga čevljarjev v šoštanjem okraju res tudi ustanovi, seveda s slovenskim poslovnim jezikom. Odločno pa protestujemo proti zvišanju zborničnih doklad, proti stavbi lastne zbornične hiše z našim denarjem in proti temu, da se priporočajo okrožnim sodiščem samo nemški trgovci in trgovski nastavljenici za trgovske sodnike-lajike. Slovenski trgovci nimamo od trgovske in obrtniške zbornice v Gradcu prav ničesar. Nas konsekvrentno (dosledno) prezira in če se za Spodnještajersko kaj ukrene, zgodi se to izključno iz narodnonemških nagibov in edino v prid Nemcem. Potreba je torej nastala, da se osnuje za Spodnještajersko slov. trgovska in obrtna zbornica s sedežem v Celju in v kratkem bo se začelo z vso resnobo delati na to, da se taka zbornica v doglednem času ustanovi. Ravno vsled tega ne maramo pomagati Nemcem pri stavbi zborničnega poslopja. Naj si stavijo poslopje, ki bo stalo z vsem stotisočake, sami s svojim denarjem.

Sklep glede sodnikov-lajikov je pa za slov. trgovstvo na Spodnjem Štajerskem naravnost žaljiv. Kakor bi v spodnještajerskih mestih in trgih ne bilo tudi dovolj za ta posel sposobnih slovenskih trgovcev! Kakor da bi za zanesljivo pravosodje ne bilo potrebno, da morajo sedeti v trgovskem senatu možje, ki razumejo slovenski jezik v govoru in pisavi popolnoma! Ravno slednje se od vseh priporočenih gospodov ne more reči.

Pozivljamo slovensko trgovsko društvo v Celju, da proti sklepom trgovske in obrtniške zbornice pod 1, 2 in 7 pri tej odločno protestuje (ugovarja) ter da v prihodnje že pred 15. oktobrom vsakega leta naznani s svoje strani predsedništvom okrožnih sodišč Maribor in Celje imena slov. trgovcev za prisednike v trgovskih senatih.

Pripomnimo, da je okrožno sodišče v Celju že imenovalo predlagane gospode sodnikom-lajnikom. Akoravno je predsedstvu znano, da so v Celju tudi slovenski trgovci za taka mesta zmožni in akoravno na zbornično priporočilo ni vezano, je vendar imenovalo same Nemce. Gotovo lep znak nepristranosti in pravičnosti do Slovencev!

Iz političnega sveta.

V državnem zboru na Dunaju so pričeli z drugim branjem volilne preosnove, kakor jo je sprejel tozadevni odsek. Dne 5. t. m. je stavil posl. dr. Gessmann nujni predlog, naj se zakonski načrt vol. preosnove takoj vzame v pretres. Kot glavni govornik za nujnost je bil določen nemški poslanec dr. Schöpfer, kot glavni govornik proti pa posl. dr. Tavčar. Štajerske slovenske poslance opozarjamo danes še enkrat in to poslednjikrat na neštete glasove iz ljudstva, opozarjamo jih na sklepe zaupnih in javnih shodov. Vsi ti glasovi jim glasno govore eno: ali skušajo z vso odločnostjo popraviti sedanji načrt volilne preosnove, ki požre nad 100.000 koroških Slovencev in ki štajerskim Slovincem za nedogleden čas vzame mesta in trge ter za vedno slovenske obmejne občine v radgonskem in cmureškem okraju, ali torej z uporabo največjih svojih sil skušajo doseči, da se to popravi, ali pa skušajo strmogaviti takšno krivico, ki bi se nam prizadela. Naj jim pravi vojskovodja dr. Šušteršič, kakor hoče, da je boljše nekaj kakor nič, — pa pravimo mi nasprotno: ta nekaj imamo sedaj, načrt pa, ki je sedaj v razpravi, je za nas slabši kakor sedanji «nekaj». Slovenski štajerski poslanci naj poslušajo glas svojih volilcev in ne gromovnika dr. Šušteršiča, ker bo sicer slovensko ljudstvo pri prihodnjih volitvah izreklo nad njimi svojo obsodbo.

V odseku za volilno preosnovo razpravljajo sedaj o načrtu zakona, s katerim bi se zagotovila in varovala volilna svoboda posameznika. V očigled današnjim razmeram pri vsakokratnih volitvah je tak zakon vsekakor nujna potreba. Na eni strani naj bi se zakonskim potom določile meje dovoljene agitacije ob volitvah, na drugi strani pa se mora tudi postavno zasigurati svoboda posameznika pri volitvah. Želeti bi bilo tudi, da se istočasno sklene postava proti izrabljanju cerkve v agitacijske namene. Odsek si je volil poseben pododsek, ki ima razpravljati o vprašanju varstva volilne svobode in mora tekom 8 dni odseku svoj sklep sporočiti. V pododsek je izvoljen tudi slov. poslanec dr. Ferjančič.

Cesar je potrdil zakon o podržavljenju severne železnice.

Izvrševalni odbor katoliško narodne stranke na Moravskem je pozval državne poslance dr. Hrubana, Koudelo in Stojana, ki so člani te stranke, naj izstopijo iz Šušteršičeve »Slovanske Zveze« in naj začnejo obstrukcijo proti volilni preosnovi, ki prizadene Slovanom toliko krivic.

Za slovenske ljudske šole v Trstu je stavil nujni predlog poslanec dr. Tavčar. Že nad 20 let se bore tržaški Slovenci za svoje šole, a vlada še niti najmanj ni obljubila, da jim hoče dati pravico. Dr. Tavčar je hotel zadevo nujnim putem spraviti na dnevni red, ko je pa predsednik zbornice prašal, kdo podpira predlog, so obsedeli vsi člani »Slovanske Zveze«, tudi naši štajerski poslanci.

Osrednjo zadružno blagajno hoče ustanoviti vlada. Finančni minister Korytovski je predložil državnemu zboru tozadevni načrt, katerega nekatere določbe pa se morajo spremeniti, če bi imele pristopiti tudi naše slovenske zadrage.

Med Avstrijo in Italijo ostane razmerje dobro, tako je vsaj upati po najnovejših dogodkih. Ministra obeh držav za zunanje zadeve sta podala izjavo, da hočeta vso skrb obračati na to, da se ustanovi in goji tesno prijateljstvo med obema državama.

Hrvatki sabor je sklican na dne 12. t. m.

Zvezo treh cesarjev skušajo skleniti veliki politiki, in sicer bi sklenili trozvezo avstrijski in nemški cesar ter ruski car.

Srbska skupščina je odobrila trgovinsko pogodbo med Srbijo in Turčijo.

Volitve v rusko duma t. j. ruski državni zbor, ki je bil pred meseci razpuščen, ker je baje postajal nevaren ruski vladi, se začnejo zopet dne 23. decembra in nova duma se otvori dne 2. februarja 1907.

Smrtna kazen na Francoskem bo odpravljena. Minister za pravosodje je izdelal načrt, katerega je odobril ministrski svet in je podpisal tudi predsednik francoske države (republike) tozadevni odlok. Načrt se predloži državnim zbornicam, ki bo gotovo sprejela odpravo smrtne kazni.

Štajerske novice.

„Narodni List“ stane do novega leta 1 K in se vpošlje naročnina na naslov „Narodni List“ v Celju. Kdor vpošlje večjo svoto, se mu vpiše ista na račun naročnine za prihodnje leto, ki bo znašala 4 K. Dopisnike prosimo, da nam poročajo vestno o vseh važnejših dogodkih v svojih krajih. Želimo si tudi kratkih črtic za „listek“; vzete naj bodo iz življenja narodovega. Tudi šaljive črtice so nam dobrodošle. Božična številka „Narodnega Lista“ izide v večjem obsegu; obračamo se za to že danes na naše pisatelje, da nam blagovolijo doposlati kratkega, dobrega gradiva za leposlovno prilogo.

„Narodnega Lista“ 1. številka nam je popolnoma pošla. Šlo je vseh 6000 izvodov med ljudstvo. To v vednost onim cenj. prijateljem, ki si žele še prve številke.

Ustanovni shod narodne stranke za Štajersko. Pripravljalni odbor narodne stranke je sklenil, da se skliče ustanovni shod na dne 8. decembra t. l. v Celje. Prostor in začetek zborovanja in oblika istega se določi pravočasno. Določil se je dan 8. decembra, ker sta takrat skupaj praznik in nedelja in je udeležba lažja. Ker bode zborovanje gotovo velevažno in dnevni red zelo obsežen, se namerava ukreniti, da bode moglo zborovanje tako dolgo trajati, dokler ne bode dosežena jasnost in edinost v vseh točkah programa in dokler ne bode določen stalni glavni odbor stranke in kolikor mogoče tudi že okrajni strankini odbori. Že dolgo let naši politični voditelji niso sklicali takega ali podobnega shoda na Štajerskem, ki bi si vzel za nalogo zavzeti stališče k vsem perečim vprašanjem in o tistih obvezno sklepati. Razumljivo je torej, da bode ta shod epohalne (zgodovinske) važnosti. Da se vspeh doseže, je potrebno, da je cela Štajerska zastopana. Podrobnejše bomo o shodu govorili v prihodnjih številkah. Danes le nekaj opazk! Zaupniki, bodite si v svesti, da treba tudi z vaše strani marljivega dela do 8. decembra. Stvar se na eni strani ne sme prenačiti, na drugi strani pa mora biti temeljito pripravljena. Na dan zborovanja morajo vsi udeležniki pridobiti jasno sliko o političnem položaju v vseh okrajih Spodnje Štajerske. Sestopite se torej, somišljeniki, sčasoma v posameznih okrajih v okrajne in krajevne pripravljalne odbore. Nabirajte gradivo, pridobite si pregled o možeh, in sicer zanesljivih osebah, na katere bode smel ustanovni shod stranke v vsakem okraju staviti svoje popolno zaupanje in jih potrditi stalno kot okrajne odbore. Pripravite dotične predloge! Poročajte tudi, katera pereča vprašanja, bodisi veljavna splošno za Štajersko ali za dele iste, hočete spraviti na dnevni red, da bode glavni pripravljalni odbor mogel vse poizvedbe v stvari pravočasno dokončati in da bomo imeli pregled o snovi. Če zborujemo tudi še tako dolgo, kakor se še na nobenem shodu na Štajerskem doslej ni zborovalo, nič ne škoduje, zgodovinsko važnega trenutka ne smemo zamuditi. Marsikaj imamo še v mislih, pa nočemo z vsem na enkrat na dan. Za danes le toliko! H koncu današnjih besed pa le še eno splošno opazko. Mogočna burja se nabira zoper organizacijo narodne stranke. Ni to čudež. Ne zaupajo, slabo vest imajo, malenkostni so in deloma po mišljenju — otročji, ni torej mogoče, da bi se obnašali naši nasprotniki drugače. Bodite

mirni in trezni nasproti vsem napadom, gospoda, pa mislite, delajte, pripravljajte! Marsikdo bode šele sčasoma prišel do boljšega spoznanja; upamo, da se bodo tudi treznejši možje okoli »Slov. Gospodarja« prepričali, da nam krivico delajo. Bodite prosti vsake strasti, blagor naroda in napredek istega vam bodi pri vseh korakih pred očmi in gotovo boste pravo zadeli v vsaki stvari! Torej pripravljajte se! — Več prihodnjic!

Pojasnilo. Od mnogih strani so nam prišle pritožbe, da naročniki druge številke niso pravočasno prejeli. Pojasnimo, da so prijazne nam oblasti zaradi nekaterih malenkostnih formalnih pomislekov prejšnji teden daljnje izdajanje lista kar kratkoma prepovedale, tako da za odpošiljatev pripravljene številke niti niso smele več biti na pošto oddane. To postopanje je bilo po našem prepričanju vsekoli protipostavno in bi napeli mi druge strune, če bi ne bili prišli do delnega prepričanja, da se je to storilo bolj iz nerazumevanja stvari nego iz kakega drugega vzroka. Ker upamo, da je to bilo prvič in tudi zadnjič, za danes potrpiamo, prosimo pa tudi cenjene naročnike, da to pojasnilo na znanje vzamejo. »Prepoved« (!) izdajanja se je seveda morala razveljaviti.

Časniški glasovi. »Soča« je prijavila več odlomkov iz našega uvodnika v 1. številki »Nar. Lista« ter pristavlja, da je narodno stranko za Štajersko ustvarila nujna narodna potreba.

Od »Slov. Gospodarja«, odnosno od njegovega odgovornega urednika g. Leskovarja, ki je bil na shodu dne 30. sept. v Celju navzoč in ki je o tem shodu poročal neresnice, smo pričakovali, da bo svojo krivdo vsaj nekoliko opral in krivico, ki jo je delal z obrekovanjem narodni stranki, nekoliko popravil. Toda zmotili smo se, ko smo doslej še vsaj nekoliko verjeli v resnicoljubnost gospode pri »Slov. Gospodarju« in »Našem domu«. G. F. Leskovar v svojem zagovoru sicer po ovinkih prizna, da ne more najti niti dveh prič za resničnost svojega neresničnega poročila. To je velezanimivo posebej z ozirom nato, da mi sami vemo vsaj za dva »Gospodarjeva« privrženca, ki sta bila na shodu navzoča; eden je bil celo poročevalec »Slovenca«. G. Leskovar pravi, da si je on natančno vse zapisal, kakor je razumel in da ni mogoče, da bi si bil krivo zapisal. Obzalamo iskreno, da imamo opraviti z nasprotnikom take duševne omejenosti, ki ne razume niti najprostejših stavkov. Da torej g. Leskovar svojih neresničnih trditev dokazati ne more, je očitno iz njegovega zagovora, v katerem mora seveda zopet zavijati stvar po svoje in se znova pregrešiti nad resnico. Mi vzamemo to na znanje in naj vzame to na znanje ves slovenski svet, da so gospodje pri »Slov. Gospodarju«, ki stoje na katoliškem stališču, na stališču tudi nam svete vere, z neresnico skušali nas naslikati za brezverce, da pa ne drugi strani ne morejo dokazati, da bi ne bili pisali neresnice. Mi pa hočemo slej ko prej stati v odkritem boju zoper krivico in laž, in naj prihaja ona od katerekoli strani. Tudi politiko zmerjanja nadaljujeta »Slov. Gospodar« in »Naš dom«. Imenujeta nas še vedno frakarje, in našo stranko »stranko frakarjev«. Nočemo jim slediti na to opolzko pot, toda vprašamo vendar: kaj bi neki gospodje duhovniki rekli, ko bi jih mi dosledno imenovali v listu in v javnosti »pope«, česar pa seveda ne nameravamo niti najmanj komu priporočati. — »Štajerčevce« je tudi »Slov. Gospodar« nedavno imenoval kozle in backe. Sicer nam niti oddaleč ne pride na misel, zagovarjati pogubni vpliv »Štajerca«, ki ga vzdržuje nemški kapital za odtujenje slovenskega ljudstva; pustimo tudi na stran, da vsak pošten kristjan in katoličan s takim nazivanjem drugih stori greh, ki se ga mora izpovedati; mi smo le s stališča ljudske vzgoje, s stališča spopolnjenja ljudske izomike odločno proti temu, da bi se kateregakoli političnega nasprotnika na podoben način zmerjalo.

Zaradi občinskih volitev v Petrovčah hoče mariborski »Naš dom« kot skrajno resnicoljuben list zoper narodno stranko kovati kapital, češ, da se nihče od nas ni pobrigal niti najmanj za te volitve, pri katerih je bila, kakor smo mi to vestno poročali, res velika nevarnost, da pridejo v odbor ljudje, ki bi hoteli rovat zoper slovensko šolo. Iz zlobnih vrstic »Našega doma« pa je očitno,

da je bil jako slabo poučen. Ravno stranka «Slov. Gosp.» in recimo tudi «Našega doma» je v Petrovčah razmere zavozila. Dosedanji župan Koren, ki je vendar znan kot zvest prijatelj duhovnikov, je bil oni, ki je sicer vedel za pogubni kompromis, kateri se je sklenil, in vendar ni v Celje o vsem niti najmanj sporočil. Šele dva dni pred volitvijo so prišli nekateri možje naše struje iz Petrovč v Celje. Takoj je društvo «Naprej», v katerega odboru sede tudi naši somišljeniki, poseglo vmes, in dva člana osnovalnega odbora narodne stranke sta bila dvakrat v Petrovčah ter sta se pobrigala za volitve, dočim se od duhovnikov za volitve sploh nihče ni zanimal in se tudi nobeden ni prikazal. Torej je resnica le, da se je naša stranka po svojih članih vestno brigala za volitve in da je «Naš dom» poročal neresnico, seveda z blagim namenom, da obrekuje našo stranko in njene člane.

Duhovniki in narodna stranka. V sredo, dne 7. nov. so imeli štajerski gospodje duhovniki, zlasti kateheti svoje zborovanje v «Nar. domu» v Celju. Udeležilo se je shoda okoli 50 štajerskih duhovnikov. Glede predmeta zborovanja poroča ljubljanski «Slovenec», da se je razpravljalo o novem učnem redu v ljudski šoli in tudi o postopanju duhovnikov nasproti naši stranki. — Ljubljanski «Slovenec», ki splošno ni točen v poročanju, pravi tudi, da je «Narodni List» baje v 2. številki napadel več duhovnikov, kar pa ni resnično, kajti «Narodni List» se je v 2. številki v resnici le branil zoper napade nekaterih gospodov, ki so obenem duhovniki, naš list pa seveda ne more nič za to, da ti gospodje, ki so nas napadli, pripadajo duhovskemu stanu. O gospodu poslancu dr. Korošču smo le pisali, kako je na shodu v Poličanah zoper nekega gospoda, ki se priznava k narodni stranki, nastopil in dal potem o stvari netočno poročati. To pa vendar ni napad! In sploh, zakaj bi pa bil poslanec, če bi se o njem ne smelo nič reči! O gosp. dr. Somreku se nam ni dopadlo, da je časopis «Südösterreichische Stimmen» odsvetoval podpiranje navdušenega slovenskega trgovca g. Umeka. To grajati je bila naša narodna dolžnost. O g. župniku Cerjaku smo poročali, da je na javnem shodu v Velikem Kamnu ostro govoril zoper združenje Slovencev v narodno stranko, kar smo izvedeli iz «Slov. Gospodarja». Zakaj pa sploh govori na javnem shodu, če se to ne bi smelo izvedeti? O g. župniku Kolariču smo nedavno grajali besede iz shoda v Laškem, da moramo občutiti posvetnjaki krepke kmečke pesti, če si bomo upali med kmete priti. To menda vendar ni nikak napad? Zakaj pa duhovnik kaj takega govori, če mu ni prav, da to v časopise pride? In če danes o g. dekanu Cafu poročamo, da je iz prižnice strašansko udarjal po «Narodnem Listu», katerega tisoči zavednih Slovencev z navdušenjem pozdravljajo, ali je morebiti tudi to napad na duhovnika? Tako se stvar ne sme sukati. Mi vemo, da je g. dekan Caf zelo pošten mož, toda če nas obrekuje in sumniči za zaveznike hudičeve, potem pa mi to njegovo smešno in protiversko postopanje kot tako označimo, se to ne more pri nobenem pravicoljubnem človeku imenovati napad na duhovščino. Vsak pameten in pravičen človek bode nam v tem oziru prav dal. Torej le r. preveč občutljivosti, v politiki smo vsi enakopravni in ne gre, da bi eden napadal, drugi bi se pa braniti ne smel in bi se obramba slikala za napad. Nam se nikakor ne dopade, da bi mi morali biti naklo, gospodje duhovniki pa kladivo! Gospodje duhovniki bodo še morebiti prišli v doglednem času celo do prepričanja, da nas imajo smatrati za svoje prijatelje. Seveda tudi nekateri izmed njih morajo svoje stališče nasproti nam izpremeniti. Prišli bodo morebiti še časi, ko si bodo gospodje še želeli takih liberalcev, kakor smo mi.

Celjske novice. V Savinjo je skočil dne 3. t. m. železniški pomožni uradnik Karol Wilfling in je utonil. Našli so ga pri Zidanem mostu, — Občni zbor «Narodne Čitalnice» se vrši jutri dne 10. t. m. —

Nemška šola v Gaberju. Nemško šolsko društvo je podarilo 100.000 K nemškemu Celjanom, da postavijo za slovensko predmestje Gaberje nemško šolo — za slovensko deco. Mesto Celje bode pridjalo za stavbo šole za nemestne otroke

60.000 K. Vse to seveda, kakor nemško časopisje izrecno povdarja, iz političnih nagibov, da se Gaberje ponemči. To sicer ne pojde tako lahko in naglo, kakor se izgovori ali zapiše, vendar je to občuten udarec za Slovence. Vendar pa nikakor ne kaže vsled tega dogodka tarnati, ampak naj se začne tudi na slovenski strani delati, da se nemški nameni vsaj deloma preprečijo. Tu ne pomaga nič drugega, nego odločen korak glede stavbe slov. ljudske šole za celjsko okolico. V ti točki pa velja edino pravilo, naj Slovenci zavzamejo praktično stališče in postavijo šolo takoj tam, kjer jim nihče ne more braniti.

Ponesrečil se je rudar Anton Višnar v premogokopu v Pečovniku. Vtrgala se je plaz preмога ter padla na nesrečneža. Težko ranjenega so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Poroka. Gospod Ignacij Verbajš, vodja «Narodne tiskarne» v Ljubljani, se je poročil 4. t. m. z gospo Terezino Širca, posestnico in poštarico v Grižah. Čestitamo! — G. Josip Wresnik, c. kr. davčni pristav v Ptujju, se poroči dne 10. t. m. z gospico Milko Kišičkovo v Rogatcu.

Petrovče. Dne 4. oktobra t. l. se je blagoslovila in svojemu vzvišenemu namenu izročila ljudska šola v Petrovčah, eno najlepših šolskih poslopij na slov. Štajerskem. Slovesnost je imela le bolj krajevni pomen. Šola je bila krasno okinčana, raz strehe pa so vihrale tri zastave. Stavbo je blagoslovil g. župnik iz Žalca. V novi šoli so se vršili razni dnevu primerni govori, učenci so deklamirali in peli. Potem je bilo okoli 250 učencev pogoščenih s kruhom, klobasicami in vinom. Pri banketu, katerega so se udeležili udje krajn. šol. sveta, zastopniki občine, stavbeni podjetnik gosp. Jeschoung in učiteljstvo, je bilo izrečenih mnogo prisrčnih napitnic. Napivalo se je g. načelniku, požrtovalnemu kraj. šol. svetu in občini, g. stavb. podjetniku, ki je postavil krasno in v vsakem oziru solidno stavbo, ne gledaje pri tem na svoj žep. Tudi slavnost opisanega dneva je bila največ njegova zasluga. Pozno v noč so še trajali govori in petje, vmes pa so udarjali domači tamburaši vesele narodne komade. Ob pozni uri se je šele razšlo ljudstvo, navdušeno za šolo, za napredek in izobrazbo.

Vransko. Na naslov c. kr. poštnega ravnateljstva. Naš poštar je šel na dopust in c. kr. poštno ravnateljstvo mu je poslalo za namestnika rodome Nemca, ki ne razume besedice slovenski. Čeravno hoče dotični uradnik strankam ustreči, se vendar poštni promet ovira vsled tega, ker mu mora poštni sluga biti za tolmača v občevanju s strankami in v notranjem uradovanju pri čitanju naslovov i. t. d. Da se vsled tega tudi čas za izdelovanje pošte, med katerim je urad zaprt, od predpisanih 15 minut raztegne na pol ure, je samo ob sebi umljivo. Poštno ravnateljstvo je moralo vedeti, da dotični uradnik ni zmožen slovenščine in da mora vsled tega poštni promet trpeti, pa vendar ga je poslalo v naš popolnoma slovenski kraj. Mi smatramo to kot očitno izzivanje in žaljenje našega narodnega čustva in zahtevamo takojšnje odpomoči. Naše poslance pa opozarjamo na ta slučaj. Takih izzivanja smo sili do grla. Narodni Vrančani.

Smrtna kosa. Dne 3. listopada t. l. je umrl v Gradcu na kliniki, kamor se je zaradi operacije v goltancu podal, gospod Josip Terčak iz Rečice v Sav. dolini. Ranjki je bil več let župan v Rečici, soustanovitelj požarne brambe rečiške, ter sploh v vseh društvi mnogoleten odbornik, ozir. svetovalec. Bil je blag značaj, dobra duša, velespoštovan mož, ter z bok vedno vesele, šaljive narave kot gostilničar obče priljubljen. Imel je pa tudi med izobraženci in med preprostim ljudstvom same prijatelje in nič sovražnikov. — Svojce je lepo in pošteno preskrbel. Marsikatera solza se je utrnila, ko so nenadoma priromala tužna, črna obrobljena naznanila iz Gradca. Ohraniti ga hočemo v blagom spominu. Pokopan je na pokopališču sv. Petra v Gradcu. Naj v miru počiva v hladni gomili na tuji zemlji!

Iz Mozirja. V nedeljo, 11. t. m. otvori tukaj g. Zdravko Vaslé narodno gostilno. Mož je vrl narodnjak, zato ga priporočamo vsem domačinom, kakor tudi gostom. Dosti uspeha!

V Lokah pri Mozirju so našli 26. oktobra tega leta Uršo Vajt, ženo posestnika Kokala, mrtvo v jaslih. Spala je navadno v blevu in to noč jo je zadela kap. Njeno življenje, kakor se že iz tega vidi, je bilo borno.

Iz Hrastnika. Boj se nadaljuje. Gospoda poslanca Roša, ki se je upal trditi in zahtevati, da bodi na slovenskih tleh Slovenec gospodar, hoče gospoda iz kemične tovarne uničiti. Desetletja je rabila ta tovarna kamenje iz Roševega kamnoloma, a sedaj je odpovedala nadaljnjo odjemanje. Ker ni bilo pogodbe (g. Roš se je zanašal na poštenost! teh gospodov) se je vršila odpoved na 12 ur! Ali bo g. Roš svoje delavce, s katerimi enako nima pismene pogodbe, tudi nemudoma odgnal? Čuli smo, da ne! — G. Roš ima tudi svojo pekarno. Zagrizencem to ni prav. Pregovorili so nekega Rückelna, da gradi pekarno, kjer se bo pekel «nemški kruh». — Tako torej ravnajo nemškutarji z onim, ki se zaveda svojih narodnih dolžnosti. Slovenci, ravnajte enako! Ne hodite v nemške krčme, in ne kupujte pri nemških trgovcih! (V Hrastniku sta slovenski trgovini le trgovina g. Meketa in g. Birtiča). Vrnjtg nam vrli slovenski kmetje in delavci! Mi smo vaši z dušo in telesom! Želimo le svobode vam in narodu slovenskemu! V nedeljo je bil pri Drnovškem shod za nemško šolo. Govorili so tamkaj gospod Linhart iz Ptujja. Udrihal je čez gosp. Roša, da je bilo strah in groza! Linhart, Linhart, globoko si padel! Črez eno leto bodo v Trbovljah volitve. Takrat mora v boj zoper nemčursko zalego vse, kar je narodnega. Pripravljajmo se na ta dan in pripravimo se tudi na to, da pojdeti takrat najmanj dve slovenski stranki v boj. Mi podajemo roko k edinosti, dobro vedoč, da zmagamo le, če smo edini. In to bomo!

V kemični tovarni v Hrastniku dela izključno slovensko delavstvo. A to delavstvo je docelo drugo, nego je delavstvo pri rudokopu. To delavstvo se ne zaveda niti toliko, da bi vedelo, da ima na pr. pravico zahtevati osemurno delo, katero je sedaj upeljano že skoro vsepovsodi. A tudi v narodnem oziru je daleč za rudarji. Med delavci je vsaj nekaj takih, ki vedo ceniti svoj materini jezik. Tu ne! Ti ljudje ničesar ne berejo (le ptujskega «Štajerca» jim usiljuje njih «gospodar»?) nimajo nobenega slovenskega društva, sploh ne vedo, kaj da so! Berite, dragi možje in žene iz tovarne, vrle slovenske liste, da spoznate, da ste tudi vi sinovi in hčere slovenskih staršev, da spoznate, da ste tudi vi — ljudje!

Hrastniški in trboveljski Slovenci! V Trbovljah se ustanavlja «Sokol» za Trbovlje in Hrastnik!! Ali ni v Hrastniku nikogar, ki bi postavil dvorano za razne zборе in veselice, in ki bi se rabila kot sokolska telovadnica!?

Nemška šola v Hrastniku. Družbo sv. Cirila in Metoda pozivljamo, da se sprijazni z mislijo ustanoviti v Hrastniku otroški vrtec, še predno bo zagotovljena nemška šulferajnska šola. Upamo, da bodo občine, domača in sosednje, prispevale po možnosti.

Volitve v sevniški okrajni zastop so se nedavno vršile in so se iztekle, kakor je to v popolnoma slovenskem okraju pač menda samo obsebi razumljivo, popolnoma v slovenskem smislu. Kot zastopnik velike obrti je izvoljen tudi dr. Ivan Šusteršič, poglavar kranjske «slovenske ljudske stranke», oziroma njegov pooblaščenec župnik Dobršek. — Načelnikom okrajnega zastopa je izvoljen sevniški župan g. Mijo Starkl.

Vinski kupci, ki hočejo v brežiškem okraju nakupovati vina, naj se oglašajo pri gosp. Antonu Umeku, trgovcu v Brežicah.

V Slov. Bistrici je na štirirazredni deški šoli razpisana nadučiteljska služba. Po ustanovitvi nemške šole se je nadejati združitve deške in dekiške šole v skupno šestrazrednico. Šola je v drugem plačilnem razredu, ima prostorno stanovanje in obsežen zemljiščni sadni vrt, kakor razne druge ugodnosti. Nadučitelj vodi tudi obrtniško šolo. Prošnje se naj pošljejo do 1. decembra t. l. krajnemu šolskemu svetu v Slov. Bistrici.

V Slov. Bistrici je bil dne 29. oktobra običajni mesečni sejm, ki je bil izredno živahen. Slovenski kmetje so prinesli lep denar v mesto in

napolniti lačnim nemškimi trgovcem njihove torbe. Nemški kramarji so si postavljali svoje šotore skoraj drug na drugega in ti gospodje, ki navadno pravijo, kako podivjani in smrdljivi so slovenski kmetje, so se ta dan kar lomili same prijaznosti in sladkosti. Le dokler kmet kupuje in odrajuje svoje krvavo zaslužene krajcarje, ga nazivajo «moj dragi očka», «no stric, kaj bo danes lepega», «vam, ženka, pa zimski robec», «pa še za vašo fletno deklino bomo nekaj poiskali» itd. ko pa se odstraniš, pa se muzajo, češ, ta neumen bindišarski kmet se pač da potegniti. Kaj ni tako. gospodje Krautsdorfer, Stiger, Kopatsek, Wutt et tutti quanti? Ali se upate trditi, da lažemo?!

Občinske volitve v Mariboru se vrše tekoči mesec. Že pred tremi leti je poskušala socialno-demokratska stranka v III. razredu boj z nemškimi zagrizenci in je v prvič tudi z vsemi 10 kandidati zmagala. Ker pa so se baje vršile nerednosti, so bile volitve razveljavljene, in v drugič je prodril vsled nečuvenga in nepoštenega pritiska nemške klike samo eden socialnodemokratski kandidat, ki pa — resnici na ljubo bodi povedano! — tudi ni kazal naproti Slovincem one pravičnosti, kakor bi jo kot socialist moral. Prepričani pa smo, da bi se dalo v mariborski občinski svet, v katerem vlada sedaj najhujša nestrpnost in krivičnost, spraviti vsaj nekaj zdravega odpornega duha. Politično pametno bi bilo vsekakor, če bi se Slovenci na podlagi poštenega sporazuma (kompromisa) glede kandidata skupno s socialnimi demokrati podali v boj proti vladajoči nemški kliki, ki bije vedno pravici v obraz. Upamo, da bodo Slovenci končno uvaževali praktično stran take skupnosti s socialnimi demokrati, ki pa z druge strani seveda ne smejo odklanjati zveze z onim delom prebivalstva, ki je v svojih pravicah kruto prikrajšan. Volitve se vrše za III. razred dne 21., za II. dne 26. in za I. dne 29. t. m.

Boj proti slovenskim napisom nad trgovinami slovenskih trgovcev in obrtnikov se je v Mariboru in v Celju napovedal in se v Mariboru že praktično izvršuje. Dne 31. oktobra t. l. ob 7. zjutraj je dal mestni urad mariborski s silo strgati desko raz Cirilovo tiskarno, na kateri deski je bil napis «Tiskarna sv. Cirila — St. Cyrillus Buchdruckerei», ki je kot tak protokolirana. Seveda tukaj ne pomaga nobeno javkanje nad nemško krivičnostjo. Pomagati zna k večjemu krepke nastop naših poslancev, ki vendar morajo z vsemi sredstvi skušati od vlade izposlovati, da razni nemški zagrizenci ne kršijo tako očitno cesarskih postav. Mi smo svoje stališče glede tega označili že v zadnji številki. Sedaj mirno čakamo, kaj poreče na našo pritožbo vlada. Če da Nemcem v Mariboru in v Celju prav, potem bodo v par mesecih sfrčali vsi nemški napisi v naših slovenskih trgih in kmečkih občinah raz hiš. In takrat lahko naši nemški zagrizenci kričijo, kolikor hočejo, o naši krivičnosti, mi se jim bomo samo smejali in ta naš smeh jim bo oznanjal: «sami ste nam pokazali pot, po kateri bi bili mi že davno morali iti». Da se vidimo!

„Brat Martin“. To ljudsko igro predstavljata dne 11. t. m. v veliki dvorani «Narodnega doma» v Mariboru Slov. čitalnica in bralno in pevsko društvo «Maribor».

Pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Mariboru imajo nemški uradniki vsekakor preveč časa. V imeniku črnovojnikov, ki so jih vposlala slovenska županstva, je neki zagrizenec slovenska imena Ivan, Juri itd. prečrtal z rudečilom in pripisal povsod nemška imena. Gospoda glavarja opozarjamo na to dejstvo, ki mu menda ni znano, ter zahtevamo, da dotičnemu nadutežu krepko stopi na prste. Če imajo njegovi uradniki preveč časa, pa si naj sami sestavljajo črnovojniške imenike, naši župani imajo tudi drugega dela dovolj.

Sv. Anton v Slov. Goricah. V tovarni stotnika Sarneca se delo še ni pričelo. Inštruktor, Čeh z imenom Dóšly, je sicer že tukaj. Pričeli bodo menda tekom par dni. Delali bodo s 4 ali 6 stroji, razpošiljali ne bodo od tukaj nogavic, ampak baje za neko drugo češko tovarno. Tudi druga podjetja bi uspevala pri nas dobro, recimo paromlin, seveda, ako bi se za to zavzel kak naroden podjeten človek. Govori se, da v občini Cogetinci antonške župnije misli nek Nemeč iz

Radgone zidati paromlin enake vrste; sicer je pa menda to šele govorica.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Tudi pri nas smo z veseljem pozdravili novo gibanje in «Narodni List», o katerem upamo, da bo pravi ljudski list, ki bo zastopal vsestransko resnico in pravico. Našemu gospodu dekanu Cafu pa srce ni dalo miru in v nedeljo je v svoji pridigi prav odurno udaril po «Narodnem Listu». Imenoval ga je brezverskega, luteranskega itd., pravil je, da hoče narodna stranka vero odstraniti in križ iz šole vreči, da dela za ločitev zakona itd. Jaz sem pazljivo prečital obe dosedanji številki in moram reči, da nisem o takih stvareh prav nič našel v listu. Spoznal sem po tem, da je gospod dekan govoril v hramu božjem, s svetega mesta neresnico in da je z obrekovanjem skušal odvrčati ljudi od čitanja lista. Pozivljaj je seveda zbrane vernike, naj lista ne čitajo in naj ga vračajo. Toda tudi pri nas imamo že precej samostojno mislečih kmetov, ki spoznajo, kje je resnica in kje ne, in ti bodo spoznali tudi neresnico dekanovih besed in si bodo ustvarili o listu svojo sodbo. Bodí nam pozdravljen, «Narodni List»! Ne boj se zamere na nobeno stran ter zastopaj odkrito poštenost in resnico! Slovenski kmet.

Železnica Ormož-Ljutomer. C. kr. železniško ministrstvo je naročilo c. kr. namestniki v Gradcu, da odredi za načrt železnice pregledovanje zemljišč v zvezi s postajno komisijo. Pregled se je vršil 7. t. m. Vršilo se je obenem zapisovanje deležnikov (interesentov) iz ptujskega in ljutomerskega glavarstva. Upamo, da se zadeva, ki je vsekakor nujna za splošno povzdigo narodnega gospodarstva v prizadetih krajih, v kratkem času ugodno reši.

Muropoljsko narodno godbo so osnovali dne 28. m. m. za ljutomerski okraj. Ustanovni sestanek se je vršil pri Sv. Križu na Murskem polju.

Iz ptujskega okraja nam piše prijatelj: Čudom se čudimo, da nekatera šolska vodstva našega glavarstva še vedno naročujejo tiskovine v Slovincem sovražni nemški trgovini in tako gmotno podpirajo obstanek «Štajerca» in gospodarsko okrepljenje tistih, ki na drugi strani vsak slovenski krajcar uporabijo v namene, ki so Slovincem sovražni. Naši župani so začeli počasi obračati tem našim narodnim pijavkam hrbet, zato upamo, da bodo baš šolska vodstva dajala ljudstvu lep izgled! Slovenski naprednjaki smo in hočemo kot taki gospodarski napredek Slovincem, a ne tistih, ki jim je sicer dober slovenski krajcar, a jim smrdi slovenski jezik!

Novice iz drugih slovenskih krajev.

Koroško.

Ravnateljstvo državnih železnic v Trstu — in nemški zagrizenci kot uradniki. Na novi progi državne železnice iz Trsta v Celovec, katera progá teče izključno le po slovenskih krajih, se imajo na vseh postajah, kakor je to ravnateljstvo zaukazalo, klicati imena postaj v dveh jezikih, v nemškem in slovenskem. To je ne le pravično, ampak tudi jako pametno že iz praktičnih oziróv, ker so nemška imena nekaterih teh postaj tako spakedrana, da jih ne more razumeti niti izobraženec, kaj še le priprosti človek. Nedavno se je zgodil na postaji Podgorje na Koroškem sledeči slučaj: Sprevodnik je — kakor ima to predpisano — zaklical ime postaje slovensko in nemško. Pa se zadere nad njim uradnik, ki je ravno imel službo, da si on prepoveduje, da bi se klicalo slovensko ime postaje; ukazal je, da, dokler bo on tam služboval, ne sme nihče klicati slovenskega imena postaje. Sedaj res ne vemo, kdo je več: ali ravnateljstvo železnice ali pa kak njen nemško-zagrizeni uslužbenec. Sicer pa se je pred dnevi zgodil še drugi slučaj, ki jasno kaže, kako se da ravnateljstvo državnih železnic ugnati od nemških zagrizencev v kozji rog: V Beljaku je služboval neki Rössler, ki je bil vse drugo prej nego uradnik, v prvi vrsti pa seveda zagrizen na-

sprotnik Slovincem. Tega je ravnateljstvo prestavilo; v nemških gajih je zašumelo — in ravnateljstvo se je uklonilo ter pustilo uradnika v Beljaku, Najboljše bo, da se da vse take nemške zagrizene uradnike v ravnateljstvo, sedanji člani ravnateljstva pa naj gredo za premikače, za kar bodo menda bolj sposobni.

Kranjsko.

Župansko zvezo za politični okraj Krško so ustanovili v Krškem zbrani županje dne 8. t. m. Sklenili so, nastopiti enotno pri vsakokratnih volitvah.

V Krškem se je mudil minolo sredo in četrtek deželni predsednik Schwarz ter si je ogledal mesto in njegove zavode.

Zaupni shod narodno-napredne stranke kranjske se vrši dne 15. t. m. popoldne ob treh v «Narodnem domu» v Ljubljani.

Vinarski shod, ki ga priredi obenem z vinsko razstavo c. kr. kmetijska družba za Kranjsko dne 18. nov. ob pol 10. uri dopoldne v veliki dvorani «Mestnega doma» v Ljubljani, bo razmotrival naslednja vprašanja: 1. Katere žlahtne trte kaže na Kranjskem razmnoževati z ozirom na podnebje, zemljo in vinsko kupčijo? 2. Kako stoji s porabo čistih kvasnih gliv v kletarstvu? 3. Vrednost kranjskih vin z ozirom na njihovo kemično sestavo. 4. Kako pospešiti kupčijo z vinom in dvigniti izvoz kranjskega vina? 5. V kakšnem razmerju naj bo živinoreja z vinstvom, da se zadosti potrebi po gnoju? 6. Katere izkušnje imamo s streljanjem proti toči? 7. Druga morebitna vprašanja, zadevajoča vinstvo. Pristop k zborovanju in udeležba pri razgovoru vinarskega shoda sta prostá vsem vinsčakom.

„Zadružna Zveza“ v Ljubljani je dobila od vlade podpore 20.000 K.

Na Javorniku na Gorenjskem so 28. m. m. ustanovili «Javorski Sokol».

† **Jožef Hubad,** ravnatelj gimnazije v Kranju, je umrl dne 31. oktobra v Velikem Lošnju, kjer se je zdravil.

Razne novosti.

† **Nadvojvoda Oton** je dne 1. novembra v Wáhringu umrl v starosti 41 let. Pokojni nadvojvoda je bil brat prestolonaslednika ter bil vsled tega prestolu prav blizu. Njegova sinova se smatra za bodoča prestolonaslednika. Leta 1905 je postal general kavalerije — vrhovni nadzornik kavalerije je postal že leto poprej — a kmalu nato je moral vsled bolezni izstopiti iz stalne armade.

† **Oče čebelarstva Dzierdzon.** V Kreuzburgu v Pruski Šleziji je umrl nedavno v visoki starosti 96 let Dzierdzon, ki so ga imenovali «očeta čebel». Že kot deček se je strastno zanimal za čebele in za tajnosti njihovega življenja v panju. Na poti do resnice je prišel na misel, da napravi panje s premakljivim satovjem. S tem je nastal preobrat v čebelarstvu, ki je dvignil gojenje čebel na visoko stopinjo in je postalo tako čebelarstvo važna panoga narodnega gospodarstva.

V Sibirijo je bilo poslanih od 7. oktobra 1905. do 1. septembra 1906. leta 35.000 ljudi.

Zločinec na smrtni postelji. V Vilni na Polskem je nedavno zbolel 43letni Jozua Vindiš iz Galicije. Ko je mislil, da se mu bliža zadnja ura, je priznal, da je l. 1886 umoril v Krakovu nekega gostilničarja, njegovo ženo in dvoje dece. L. 1890 je zažgal vojaško skladišče v Krakovu. Skladišče je gorelo 8 dni. Malo dni po tem stašnem priznanju je Jozua Vindiš ozdravel in zdaj ga čakajo gotovo — vislice.

Odlikovani slovenski umetniki. Zadnje dni avgusta so odprli v Sofiji na Bolgarskem veliko umetniško razstavo, na kateri so razstavili svoja slikarska dela razni slovenski, hrvatski, srbski in bolgarski umetniki. Bolgarski knez Ferdinand je sedaj odlikoval nekatere umetnike, med njimi tudi slovenska slikarja Ferdinanda Vesela in Matijo Jama.

Ustreliti se je pustil narednik (Feldvebel) Linseman v Trieru na Nemškem. Na vežbališču je baš učil oddelek vojakov vaje s puško. Ko je tako komandiral «ogenj», se je zgrudil mrtev, v

srce zadet od svinčenke. Izkazalo se je pri preiskavi, da je sam dal nekemu vojaku ostro patrono v puško, dal meriti vsem na svoje srce — in je bil res dobro pogojen.

Najmanjša knjiga na svetu. Svoj čas je izdala knjigarna bratov Salmini v Padovi (na Laškem) knjigo, ki je ostala do danes najmanjša na svetu. Knjiga je tako velika, kakor nohet na lepi ženski roki; dolga je 10, a široka 6 milimetrov. Vsebuje pismo, ki ga je pisal l. 1615 veliki zvezdoslovec Galileo Galilej na Kristino Lotarinško. Knjižica ima 205 strani, na vsaki strani je 9 vrst. Tisk je lep in razločen, da se more čitati brez povečalnega stekla.

Nemci zoper poljsko deco. Na Pruskem prebiva ogromno število Poljakov. A pruska vlada jih hoče na vsak način ponemčiti. Do nedavnega se je poučevalo v ljudskih šolah še edino veronauk v poljskem jeziku. A oholim Prusom je tudi to smrdelo in vlada je zaukazala, da se ima tudi veronauk poučevati nemški. Nato so poljski stariši sklenili dece ne pošiljati v šolo, to je otroci so štrajkali. Namesto pa, da bi pruska vlada šla na pot pametne politike in bi dovolila poučevanje v poljskem jeziku, je sedaj odredila sledeče: Otroci, ki nočejo obiskovati nemškega pouka v veronauku, se odločijo od ostalih in dobe posebne učitelje, ki jih bo pa imela plačevati občina. Stariši pa, katerih otroci nočejo obiskovati nemškega pouka, bodo kaznovani s težkimi globami in v gotovih slučajih se jih bo izročilo tudi sodišču zaradi »zdražbarstva«. Na tak način hočejo torej »kulturni« Nemci uničiti slovanski duh!

Varujte se nasilnosti zoper uradne osebe.

Nevednost je mnogokrat velika nesreča. Mnogo ljudi pa postane nesrečnih, ker postav ne poznajo in storijo to ali drugo proti predpisom zakonov. Nadalje marsikdo ne ve, da izgovor, da za to ali ono postavno določbo ni vedel, pred sodnijo ali drugo oblastjo nič ne pomaga. Vsak državljan mora poznati veljavne zakone. Zato smo sklenili od časa do časa v razumljivi besedi nekatere postavne določbe svojim čitateljem pojasniti in začnemo danes s hudodelstvom javne nasilnosti zoper uradne osebe, katero hudodelstvo se iz neumnosti tako pogostoma zgodi.

Največkrat se to hudodelstvo zgodi pri kmetiskih fantih ali delavcih, če se v veselju družbi skregajo in pride orožnik ali občinski redar ter ukaže mir ali pa naznani kateremu preveč korajžnemu prepirljivcu, da ga vzame s seboj v imenu postave. V takem položaju so mladi ljudje v veliki nevarnosti. Ne zaradi tega, ker morajo morebiti za nekaj dni ali celo samo za nekaj ur v neprosto voljno stanovanje, ampak zato, ker se nočejo udati ter se ta ali drugi še celo spozabi, da sune orožnika od sebe ali celo udari, da je ranjen, ali pa se grozi orožniku, da ga bode natepel ali podobno. Tako ravnanje, ki se marsikateremu ne zdi tako hudobno, se po kazenskem zakonu zelo hudo kaznuje, in sicer kot hudodelstvo javne nasilnosti zoper uradne osebe v izvrševanju službe po § 81 kaz. zak. Če se braniš iti z občinskim redarjem ali z orožnikom v zapor ter ga suneš, ali če se na tla vržeš in z nogami brcaš okoli sebe, tako da te ne morejo takoj ukleniti, ali če redarju zakličeš »proč« in mu groziš s palico ali nožem, storil si že to hudodelstvo. Kazen, ki čaka storilca, je zelo huda, in sicer najmanj 6 mesecev ali pa celo do 1 leta težke ječe. Nič ne pomaga, če bi se kdo izgovarjal, da je bil zelo pijan ali jezen ali da ni tako hudo mislil ali pa da se orožniku ni nič hudega zgodilo. Če si orožnika vsaj toliko ranil, da si mu na roki nekoliko kožo odrl ali če si se z žepnim nožem v bran postavil, zadene te še celo mnogo hujša kazen, in sicer od 1 do 5 let težke ječe.

Pa ne le nasproti orožniku ali občinskemu redarju, tudi nasproti raznim drugim osebam, ki imajo značaj uradnih oseb, velja to. Če pride eksekutor, da bi zarubil svinje, ti ga pa od hleva proč suneš, ali pa zagroziš s silo, če bi zoper

tvojo voljo rubež izvršil, zapadel si rajno tako kazni zaradi hudodelstva. Zagovarjati se bodeš moral pred okrožno sodnijo v Celju ali Mariboru, klicane bodo zoper tebe priče in če bode eksekutor prisegel, da si se mu res silovito vstavil, si navadno izgubljen in sedel bodeš najmanj par mesecev v ječi. Nič ti ne pomaga, če praviš, da si revež ali da se je po krivici rubilo. Če se je zgodila krivica, imaš priliko se pritožiti, nimaš pa pravice se ustaviti. Zakon varuje uradne osebe. Kam bi pa prišli, če bi se smel vsak smrkolin orožniku z nožem v bran postaviti! Seveda ni vsakdo tako hudoben in se ustavlja marsikdo samo, ker misli, da je nedolžen ali da se mu krivica godi. Dobro! Če si nedolžen, se bode tvoja nedolžnost v kratkem spoznala pred sodnijo, če si bil po pomoti rubljen in to izkažeš, bode rubež brez škode za tebe. Eksekutor in orožnik pa ne vesta, ali si res nedolžen, ampak mislita, da si kriv in morata opraviti svojo službo, oziroma izvršiti oblastveno naročilo. Ti smeš mirno povedati, kar se ti zdi potrebno, ne smeš pa biti nasilen. Boljše je jezik nekoliko brzdati in jezo požreti, nego kot hudodelec biti obsojen in celo življenje nositi na sebi pečat hudodelstva.

Z obžalovanjem moramo povdariti, da se hudodelstev javne nasilnosti na Sp. Štajerskem izredno mnogo zgodi. Vsak teden stoji najmanj po eden nesrečnež v Celju in v Mariboru pred sodnijo, ker je imel z orožnikom ali občinskim redarjem ali z eksekutorjem kaj opraviti. Doma jokajo stariši ali žena in otroci, ki nimajo kaj jesti, krepak fant ali mož pa zaradi take neumnosti sedi po pol leta v ječi. Izgubi poštenje pri ljudeh, ki si mislijo, da se je res bogvekaj zgodilo, izgubi pa tudi službo ali kruh in je uničen večkrat za celo svoje življenje. Morebiti je poštenjši človek nego vsi njegovi tovariši, morebiti je tudi prav dobrega srca in mu je neizmerno žal, da je kaj tacega v pijanosti ali v jezi počel in vendar se mora tako hudo pokoriti za svojo nepremišljenost. Bodite torej prijatelji sami sebe in se varujte nasilnosti zoper uradne osebe, najsibode orožnik ali redar ali eksekutor ali kaka druga oseba, ki kot uradna oseba opravlja svojo službo. S tem ne koristite samo sebi, ampak obvarujete sramote tudi svoje sorodnike in celo občino. Res je, da je postava v ti točki pretirano stroga in določbe zastarane. Res je tudi, da so uradne osebe časih največ same krive, da se tako hudodelstvo zgodi. Večina orožnikov se sicer res drži službenih navodil in s pametnim postopanjem doseže, da se hudodelstvo ne zgodi, vendar je pa zlasti med občinskimi redarji mnogo takih, ki s svojoneumnostjo zakrivijo, da se javna nasilnost nasproti njim zgodi in so sami vzrok nesreče. Tudi je slednjič res, da so naša državna pravdnitva glede tega hudodelstva neprimerno stroga in vsak slučaj take vrste neizprosno zasledujejo, kar se, kakor nam je dobro znano, drugod, na pr. v nemških krajih, ne jemlje tako strogo. Obžalovati je seveda zastarelost postave, okornost nekaterih uradnih oseb in tudi pretirano strogost državnih pravdnitv, vendar se pa mora reči, da pravzaprav moramo vsi zahtevati, da se vendar splošno uboga uradne osebe, če so v službi, ker je to za javni red nujna potreba. Vseeno pa mora ta rakrana naše družbe izginiti in je vsakdo dolžan skrbeti, da se število slučajev nasilnosti zoper orožnike i. t. d. zmanjša. Poučite torej, kdor ima priliko, mlade ljudi o nevarnosti nasilstva! Storitite to, narodni učitelj, že v šoli nasproti odraslejšim učencem. Občinski uradi pa naj dajo svojim redarjem stroga navodila, naj pametno postopajo in ne izzivajo sami ljudi k hudodelstvom. Vse to je tudi v narodnem oziru velikega pomena. Uvažujte in premišlujte torej o naših besedah, katere vam danes polagamo na srce!

Gospodarski paberki.

Gnojenje travnikov z umetnimi gnojili v jeseni. Tomaževa žlindra in kalijeva sol nimata v sebi tako jedkih snovi, da bi mogla škodovati koreninam, razun če se rabita v neprimerno veliki množini, kar se pač nikdar ne dogaja. Iz tega

vzroka se sme s tema gnojiloma v jeseni travnik štupati, kakor hitro se s pašo poneha, in je vse eno, kakšno je vreme. Ob vetru je štupanje seveda opustiti iz razlogov, ki se vsakemu jasni. Izkušnja uči, da je štupanje pozno v jeseni v močnem dežju ali na prvi sneg posebno priporočeno.

Kako pripraviš sod, v katerem si imel rdeče vino, za belo vino? Sodi, ki imajo les močno prepojen z rdečim vinskim barvilom, se težko dajo tako osnažiti, da bi bili dobri za belo vino. Če ni v lesu prevlač barvila, se da izlužiti s 3 do 5% vročo raztopino od sode ter s ponovljenim izpiranjem s kropom. Rdeče barvilo se tudi uniči s klorovim plinom. V to svrhu se dene v sod posoda s klorovim apnom, ki se polije z žvepleno kislino. Plin ki se razvije, razkroji barvilo. Seveda je treba sod potem dobro izprati. Tudi če sod ponovno dobro žveplaš, se rdeče barvilo deloma razkroji.

Olje iz semena solnčnic. Seme solnčnic za olje se mora najprej zluščiti. Na Ruskem v ta namen seme spravijo skoz mlinske kamne, ki so ploščnato klesani. Zaradi lažjega luščenja včasih seme v krušni peči rahlo pražijo. Oluščeno seme se zmelje ali v stopah razdrobi, in moka se potem v primerni stiskalnici stisne. Iztisnjeno olje je gosto ter se čisti s precejanjem skoz konopnino. Po »Kmetovalcu«.

Da ti zajec ne bo ogloдал mladih jablan v prihodnji zimi, nastavi šibja, smrekovega protja ali kolja okrog njih ter ga z močnimi trtami poveži! Razne maže iz apna, ilovice, krvi in durakov pomagajo le v prav mlilih zimah. V hudi zimi oglođa zajec mlade jablane tudi tedaj, če so bile namazane z najzopernejšimi duraki ali povite v slamo ali koruzno mrvo. A. S.

Mala loterija.

Ko bi prosti narod bolj poznal uredbo te goljufive igre, ostal bi marsikateri goldinarček v deželi, v domačem žepu. Leta 1905 na pr. so znosili v malo loterijo večinoma nižji stanovi v avstrijski državni polovici nad 31 milijonov kron. Od teh je imela država precej več kot 11 milijonov kron čistega dobička. Tolik dobiček doseže država vsled tega, ker je to njeno podjetje tako zvito urejeno, da zamore šele vsak 18. igravec zadeti ekstrato, ambo vsak 400., terno vsak 11.748., kvaterno vsak 511.038. in kvinterno vsak 43.949.268. igravec. Država bi morala izplačevati srečnim igralcem pri ekstratu 18kratni stavljeni znesek, pri ambi 400, pri terni 11.748, pri kvaterni 511.038 in pri kvinterni 43.949.268kratno stavljeni vsoto. To se pa ne zgodi, ker se izplačuje pri ekstratu samo 14kratni, pri ambi 240kratni, pri terni samo 4800kratni stavljeni znesek, in poleg tega se odtegnejo še velike vsote za davke. Da more zadeti en srečen igravec na pr. terno, staviti mora zanj 11.747 drugih igralcev, ki nimajo sreče. Recimo, da je stavil prvi na terno 1 K, prejeti bi moral zanj od države celih 11.758 kron, a dobil bi komaj 4800 K, in še od teh bi moral plačati velik davek.

Strastni igravec, ne boj se, da bi tebe pri tej zvito vreteni mali loteriji igralna sreča prevečkrat srečala! Stokrat boljše storiš, če si kupiš kruha za svoje težko prislužene krajcarje ali jih daruješ beraču, kakor da jih zastaviš v mali loteriji. A. S.

Delo v sadonosniku v pozni jeseni in po zimi.

II.

Razni škodljivci sadnega drevja, katerih se mora sadju ubraniti, so sledeči.

1. Zajec. Je najnevarniši sovražnik mladega sadnega drevja, pred vsem mladih jablan, katerim o pozni jeseni, po zimi in o zgodnji pomladi do lesa skorjo oglođa, tako da se ti drevesce posuši. Zavaruješ ga proti škodljivcu, ako debelce gosto obdaš s koljem (tudi žične mreže rabijo ponekod),

ali pa ga oviješ s trstjem, koruznico ali slamo ter ovoj s trtami ali žico povežeš. Po Slovenskih Goricah in tudi drugod mažejo debelca v brambo proti škodljivemu glodavcu z brozgo, ki jo naredijo iz ilovice, stranišnega gnoja (tega mora biti mnogo), kravjeka, če mogoče nekoliko krvi in gnojnice. Ako dolgo trajajoče jesensko deževje ne spere omaze z debelc, je omaza sigurno varstvo proti pogubnemu zajčjemu zobu, toda mnogokrat se zgodi, da se začne deževje, prej ko se je omaza debela trdno prijela, takrat dež spere omazo z debelc, zajec pa drevje ogloda. Da se to ne zgodi, se mora drevje omazati pri popolnoma suhem vremenu. V večjo sigurnost se naj omaze v jeseni dvakrat, po zimi (kadar ni prevelik mraz) enkrat in v zgodnji pomladi, ko začne kopneti sneg še enkrat. Meni so zajci lani sredi meseca sušca 15 drevesc oglodali, ki so bila v jeseni dobro omazana.

2. Zmrzlikar. Meseca oktobra, novembra, in časih še v začetku decembra letata metuljčka mali in veliki zmrzlikar. Po nižavah je navaden mali, više zgoraj češče veliki zmrzlikar. Letajo le samci, samice samo lazijo, ker imajo nepopolno razvita, za letanje nesposobna krila. Samice splezajo na drevje, najraje na jablane, in zležajo na listje ali na vejice tik listja večje število jajčic, iz katerih se izvale prihodnje pomlad majhne, a zelo požrešne gosenice, ki objedo časih jablane do golega. Samicam zabraniš pot do brstja, ako privežeš na deblo, in sicer na gladkem mestu, papirnat pas, katerega si namazal z lepljivim degetom ali kakšno drugo lepljivo tvarimo. Namesto lepljivega pasa tudi lahko vzameš peščico suhega maha ali lesne volne ter obdaš s to bažo na gladkem mestu deblo, čez pa privežeš v podobi navzdol obrnjenega lijaka papirnat trak. V mehkem ovitku iz suhega maha ali lesne volne ostanejo vse kviško plezajoče samice in tukaj poginejo.

3. Na golem drevju vidiš pozimi pajčevini podobna goseničja gnezda, v katera je vpleteno nekaj listja. Ako veter popiha, se zibljejo gnezda kakor nihalo pri stenski uri semintja. V teh gnezdih prezimujejo gosenice glogovega belina, ali pa gosenice zlatoritke. Vsa ta gnezda oberi in zažgi, da ti spomladi gosenice drevja ne objedo.

4. Ko se je listje osipalo, opaziš že od daleč na golih vejah žoltkasto-zelene grmiče. To je tičji lim. Teh grmičev pač ne trpi na drevju, ker ti drevje grdo podjedajo in slabi. Ako sedi na tanjši veji, odreži vejo s škodljivcem vred, če se je pa naselil na debelejši, izreži mu korenine popolnoma, rano pa zamaži.

5. Na listju češpetelj in sliv si opazoval letošnje leto mnogo rjastih blazinic. To bolezen je povzročila glivica *Polystigma rubrum*, ki se je bila na teh mestih naselila. To listje v jeseni pograbi in ga zažgi, drevje pa poskropi spomladi z 2% raztopino bakrene galice.

6. Slične blazine so bile to leto tudi na listju hruškah. Napravila jih je glivica *Roestelia cancellata*. Ta škodljiva glivica se pomladi zaplodi na znanem, po vrhah nasajenem iglovcu »žegenpaj« (luniperus sabina) in preide pozneje od tam na listje hrušek. Da glivico kolikor toliko zatreš, potrgaj obolelo listje in ga zažgi, »žegenpaj« pa iztrebi s bližine sadonosnika, kjer imaš hruške.

7. Na listju hruškovega drevja, zlasti nekaterih vrst, kakor na pr. bilovke, se je prikazala letos neka bolezen, vsled katere so nastale na obeh straneh listja majhne, a goste črne pege in listje se je zgodaj osipalo. Vzrok te bolezni sta dve glivici, ki se imenujeta *Fusicladium pirinum* in *Fusicladium dendriticum*. Da se ti prihodnje leto gliva preveč ne zaplodi, pograbi suho črno listje in ga zažgi.

8. Ko so se hruške na drevesu to leto jele mecati, zapazil si na njih rujave lise, ki so postale večje in hruška je začela pod njimi gniti. Pozneje so se naredile na teh mestih bledosive bradavičice, stoječe navadno v sredotočnih krogih. Polagoma se je obolela hruška zgrbančila ter popolnoma posušila. Ni padla z drevesa, ampak še zdaj visi na vejah. Bolezen je povzročila glivica *Monilia frutigena*. Vse po tej glivi ugonobljene hruške potrgaj in jih zažgi, da se ti pri-

hodnje leto škodljivka preveč ne zaredi. *Monilia frutigena* napada tudi jabolka, kutne, marelice, breskve, češplje, vinske jagode in celo buče ali tikve.

Bilo bi še opozoriti na marsikatero drugo jesensko in zimsko delo pri sadnem drevju, pa s tem, kar smo povedali, bodi za danes zadosi. Ako storiš, sadjerejec to, kar smo ti svetovali, boš že mnogo koristil sadnemu drevju in — sebi!

Društvene stvari.

Legitimacijski listek, ki ga je založilo društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov »Sava« na Dunaju, so dosedaj naročila sledeča društva: Društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov »Sava« na Dunaju 150 komadov (30 K), »Ilirija« v Pragi 150 kom. (30 K), »Triglav« v Gradcu 50 komadov (10 K), »Slovenija« na Dunaju 100 kom. (20 K), »Klub slovenskih tehnikov« v Pragi 50 kom. (10 K), »Adrija« v Pragi 50 kom. (10 K), »Danica« na Dunaju 50 kom. (10 K), »Zarja« v Gradcu 20 kom. (4 K), »Korotan«, ferijalno društvo, 25 kom. (5 K), ferijalno društvo »Adrija« v Gorici 50 kom. (10 K), »Zvezda« na Dunaju 50 kom. (10 K), Novomeški akademiki 100 kom. (20 K). Nadalje so razprodali legitimacijski listek sledeči gospodje: Otokar Baš 50 kom. (10 K), R. Matjašič 25 kom. (5 K), Ivan Lah 60 kom. (kot vstopnice 6 K), Josip Klun 100 kom. (kot vstopnice 10 K), čitalnica v Cerkljah 85 kom. (8 K), pripravljalni odbor »Mariborskega Sokola« 300 kom. (30 K). — Legitimacijski listek po 1 K kot vseslovensko izkaznico sta naročili sledeči družbi: »Prva češka zavarovalnica za življenje« v Pragi 200 kom. in žrkovalnica »Češka delniška družba« v Pragi 200 kom.

Skupnih izdatkov je bilo 169 K 36 v.; torej je čistega prebitka 499 K 14 v. Družbi sv. Cirila in Metoda se je poslalo 400 K. Odešek za leg. listek.

Bralno društvo »Naprej« pri Sv. Barbari v Haložah priredi v nedeljo, 11. listopada t. l. po večernicah veselico v šoli s sledečim sporedom: 1. Gledališka predstava »Ne kliči vraga!«, šaloigra v enem dejanju. 2. »Kvišku bratje!«, poje moški zbor. »Junak iz Like«, svirajo tamburaši. »Rojakom«, poje zbor. »Mladi vojaki«, svirajo tamburaši. »Spoved«, poje zbor. 3. Prosta zabava s petjem in tamburanjem v gostilni g. Korenjaka. — Vstopnina: Sedež 40 v., stojišče 20 v. — K obilni udeležbi vabi odbor.

»Maticе Hrvatske« poverjeniki so na Štajerskem sledeči gospodje: za Celje gosp. dr. Juri Hrašovec, odvetnik; za Gradec akad. društvo »Hrvatska«; za Kozje g. Otmar Golob, not. konc.; za Sv. Lenart v Slov. Goricah g. dr. Fr. Tiplič; za Ljutomer učitelj g. Fr. Zacherl; za Maribor prof. g. Gabrijel Majcen; za Rogatec g. nadžupnik Fr. Korošec; za Vojnik kaplan g. Fran Hribar; za Središče učitelj g. Anton Kosi; za Ormož ing. g. Ciril Geršak; za Brežice-Krško meščanski učitelj g. Leopold Levstik v Krškem; za Videm in Sovnico učitelj g. Peter Jankovič v Rajhenburgu; za Gornji grad nadučitelj g. Fr. Kocbek; za Radeče pri Zid. mostu učitelj g. Viktor Jamšek. — Knjig bo devet (med njimi antologija slovenskega pesništva) in to za 3 krone, za polovico dosedanje članarine. Knjige izidejo v začetku decembra; zato se je treba žuriti.

Društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov »Sava« na Dunaju si je izvolila na obnem zboru, dne 22. oktobra t. l. za VIII. tečaj sledeči odbor: Predsednik: med. Josip Klun; podpredsednik: phil. Rado Pavlič; tajnik: phil. Peter Prosen; blagajnik: phil. Ivan Knaflič; knjižničar: iur. Tilen Levec; gospodar: iur. Franc Košmelj; arhivar: iur. Emil Jenko; namestnika: med. Božidar Fajdiga, iur. Božidar Šetina; pregledniki: phil. dr. Milan Šerko, phil. Mirko Kmet, phil. Viktor Peterlin. V legit. odešek so voljeni: phil. Rado Pavlič, načelnik; iur. Emil Jenko, tajnik; iur. Franc Košmelj, blagajnik.

Podporno društvo za slov. visokošolce na Dunaju ima svoj 19. občni zbor dne 14. novembra t. l. v dvorani »Slovenske Besede« na Dunaju I. Drachengasse 3. I. nadstr. ob 6. uri zvečer.

Živinski sejmi na slovenskem Štajerskem v mesecu novembru (listopadu):

Bizeljsko 30. nov. — Sromlje 11. nov. — Videm 25. nov. — Celje 30. nov. — Svetina 21. nov. — Sv. Juri ob Ščavnici 21. nov. — Ivnicca 19. nov. — Sv. Duh pri Ločah 25. nov. — Oplotnica 11. nov. — Dobje 25. nov. — Podčetrtek 21. nov. — Podsreda 19. nov. — Laško 11. nov. — Arnuž (Ehrenhausen) 22. nov. — Štraš 30. nov. — Veržej 30. nov. — Marenberk 11. nov. — Hoče 11. nov. — Sv. Juri na Pesnici 19. nov. — Sv. Marjeta na Pesnici 24. nov. —

Sv. Martin pri Vurberku 10. nov. — Ruše 19. nov. — Svičina (za blago) 30. nov. — Straden 12. nov. — Središče 15. nov. — Sv. Andraž v Slov. Goricah 30. nov. — Sv. Barbara v Haložah 31. nov. — Kaniža pri Ptujju 25. nov. — Ptuj (za blago) 25. nov. — Radgona 15. nov. — Šmohor pri Rogatcu 11. nov. — Rogatec 30. nov. — Poljčane 15. nov. — Zg. Poljskava 19. nov. — Sv. Florijan v Doliču 30. nov. — Sv. Martin pri Slov. Gradcu 11. nov. — Slov. Gradec 19. nov. — Ponikva 10. nov. — Šoštanj 24. nov. — Sv. Juri pod Taborom 21. nov. — Vransko 15. nov.

V Medjimurju in v Prekmurju na Ogrskem.

Cankova 12. nov. — Čakovec 25. nov. — Draškovec 11. nov. — Kotoriba 30. nov.

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami

prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina

CELJE, Rotovška ulica št. 2

priporoča

kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

Svinčniki, peresa, peresniki, radirke, kamenčki, tablice, gobice, črnilo.

Trgovske knjige v vseh velikostih, črtane v eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl ali pol usnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade, krajne šolske svete, u iteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitninske zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank.

Papirnatе vreče vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah.

Stambilje pečatniki, vignete, (Sigelmarken) za urade in privatnike izvršujejo se v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokrajinske in s cveticami od najpreprosteje do najfinejše izpeljave.

Albumi za slike, dopisnice in poezije.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene. Priznано dobro blago. So lidna in točna postrežba.

Trgovina s papirjem pisalnim in risalnim orodjem, založba risank in pisank

ANZON UMEK

v Brežicah in v Krškem

priporoča svojo na novo dopolnjeno izbiro galanterijskega blaga v najmodernejših proizvodih tu- in inozemske provenijence, nadalje različne igrače, veliko zalogo šip, navadnih in finih v vseh barvah, gladke in pisane, zrcala, okvire, podobe, statue, križe, molitvenike i. t. d.

Tiskovine za šole in krajne šolske svete, za občine in razne urade; sprejme naročila na vsakovrstne časopise, modne žurnale in knjige v vseh jezikih. Dalje preskrbi vsakovrstna tiskarska in knjigarska dela iz Zadrufne tiskarne in knjigoveznice v Krškem.

Naznanjam vljudno sl. občinstvu, da bodem od sedaj naprej

dalmatinsko črno in opol-vino

katero se je tukaj že tako priljubilo, tudi na veliko od 56 litrov naprej po nizki ceni prodajal. Vino kupujem izključno le na mestu v Dalmaciji in morem raditega za čisto naravno blago jamčiti in ga tudi vsem boleham, slabokrvnim, kakor vsem od kake bolezni okrevajočim najbolje priporočati; tako tudi gostilničarjem. Priporočam svojo trgovino z mešanim blagom. Blago imam solidno, cene zmerne, postrežbo točno.

10-2

Josip Cizel na Polzeli (Štajersko).

Gašpar Trapičar

3-2

slikar v Št. Jurju ob južni železnici

naznanja slavnemu občinstvu, da izdeluje točno, solidno in ceno vsa v svojo stroko spadajoča dela.

RAZLIČNE TEHTNICE.

Izdelujem nove ter popravljam tudi stare, bodisi decimalke, premostne ali sploh vsake vrste tehtnic. **N N N N N N N N N N N N**

ŠTEDILNA OGNJIŠČA,

vsakovrstna, velika in najfinejša, kakor tudi mala in prosta, izdelujem sam. Za ista prevzamem tudi nabavo pečnic, kakor tudi zidarska dela z jamstvom dobrega izvršila. — Štedilna ognjišča imam vedno v zalogi; po poslani meri se ista hitro izvrše.

VSAKOVRSNE VODOVODE,

bodisi iz studencev, vodnjakov ali hidravličnimi vidri, odkoder se voda lahko poljubno napelje bodisi v kuhinje, pralnice, dvorišča, hleve ali vrtove.

PREVZAMEM POPOLNO NAPRAVO KOPALIŠČ,

najsibodo gorka, mrzla ali parna kopališča, bodisi za zasebnike, zavode, občine itd. — Izvršujem vsa konstrukcijska dela, kakor mostiče, železne

cvetličnjake, verande, stopnjice, ravne ali okrogle.

VSAKOVRSNE ŽELEZNE OGRAJE

(tudi iz žice), na pr. za stopnice, cerkve, šole, grobove, vrtove in zasebne hiše itd. — Železna vrata za prodajalne in skladišča ali pokopališča. — Popolnoma železna okna, primerna za vsako stavbo, osobito za tovarne, skladišča ali hleve, napeljavo strelovodov itd.

Sploh izvršujem vsa stavbinska in umetniška v mojo stroko spadajoča dela po tovarniških cenah. 9-2

Priporočam se za obilno naročbo

Ivan Rebek, stavbeni in umetni ključavničar
Celje, Poljska ulica št. 14.

P. n.

Tem potom se uljudno naznanja, da se je otvorila na novo urejena

zadružna tiskarna v Krškem

registrovana zadruga z omejeno zavezo

katera se priporoča p. n. občinstvu, slav. društvom ter vsem uradom v naročitev vsakovrstnih tiskovin od navadne do najmodernejše oblike. Ker je tiskarna popolnoma nova ter bogato založena z najmodernejšimi črkami in okraski, lahko izvršuje največja dela v vsaki množini. Izvršuje kakor: uradne tiskovine, kuverte, pismene papirje, račune, cenike, etikete, časopise, knjige, brošurice, cirkulare, reklamne liste, lepake, letake, opomine, vsakovrstna vabila, spovedne listke, molitvenike, mrtvaška naznanila, razglednice, poročna naznanila i. t. d.; za hranilnice in posojilnice: hranilne in zadružne knjižice, dolžna pisma ter vse druge tiskovine. Sploh izvršuje v kratkem času vsa v to stroko spadajoča dela okusno in ceno.

Zadružna knjigoveznica.

Knjige se vežejo v vseh oblikah od priproste do najbolj lične. — Delo močno in trpežno. — Cene zmerne. — Postrežba točna.

Zadružna tiskarna v Krškem

registr. zadruga z omejeno zavezo.